

HỘI TOÁN HỌC VIỆT NAM

THÔNG TIN TOÁN HỌC

Tháng 10 Năm 1997

Tập 1 Số 1

Kỷ niệm 30 năm thành lập
Hội Toán Học Việt Nam

Lưu hành nội bộ

Thông Tin Toán Học

- Tổng biên tập:

Đỗ Long Vân   Lê Tuấn Hoa

- Hội đồng cố vấn:

Phạm Kỳ Anh	Phan Quốc Khánh
Đình Dũng	Phạm Thế Long
Nguyễn Hữu Đức	Nguyễn Khoa Sơn
Trần Ngọc Giao	Vũ Dương Thụy

- Ban biên tập:

Nguyễn Lê Hương	Nguyễn Xuân Tấn
Nguyễn Bích Huy	Đỗ Đức Thái
Lê Hải Khôi	Lê Văn Thuyết
Tống Đình Quì	Nguyễn Đông Yên

- Tạp chí **Thông Tin Toán Học** nhằm mục đích phản ánh các sinh hoạt chuyên môn trong cộng đồng toán học Việt nam và quốc tế. Tạp chí ra thường kì 4-6 số trong một năm.

- Thể lệ gửi bài: Bài viết bằng tiếng việt. Tất cả các bài, thông tin về sinh hoạt toán học ở các khoa (bộ môn) toán, về hướng nghiên cứu hoặc trao đổi về phương pháp nghiên cứu và giảng dạy đều được hoan

ghênh. Tạp chí cũng nhận đăng các bài giới thiệu tiềm năng khoa học của các cơ sở cũng như các bài giới thiệu các nhà toán học. Bài viết xin gửi về toà soạn. Nếu bài được đánh máy tính, xin gửi kèm theo file.

- Quảng cáo: Tạp chí nhận đăng quảng cáo với số lượng hạn chế về các sản phẩm hoặc thông tin liên quan tới khoa học kỹ thuật và công nghệ.

- Mọi liên hệ với tạp chí xin gửi về:

*Tạp chí: **Thông Tin Toán Học**
Viện Toán Học
HT 631, BĐ Bồ Hồ, Hà Nội*

e-mail:

bantin@thevinh.ncst.ac.vn

© Hội Toán Học Việt Nam

LỜI TỎA SỎA

Thư các quý vị và các bạn đồng nghiệp!

Tháng 9 vừa qua Hội Toán Học Việt Nam (HTHVN) đã tổ chức kỉ niệm 30 năm thành lập của mình. Ba mươi năm là một quãng thời gian còn ít ỏi để một hội chuyên ngành vươn lên từ trứng nước và trong những điều kiện hết sức khó khăn. Tuy còn ở mức độ khiêm tốn, cộng đồng toán học của chúng ta đã gặt hái được nhiều thành tựu đáng kể. Đội ngũ các nhà toán học ngày càng đông về số lượng và nâng cao về trình độ. Do đó nhu cầu trao đổi thông tin, kinh nghiệm giữa các hội viên, các thế hệ, các cơ sở ngày càng trở nên cấp bách. Điều đó đã thể hiện rõ ở sự tham gia tích cực từ ngày đầu đến ngày cuối của đông đảo các vị đại biểu tại Hội nghị toán học toàn quốc tổ chức nhân dịp 30 năm thành lập của HTHVN vừa qua. Thế nhưng đất nước ta trải dài trên ba nghìn cây số, ngành nghề của chúng ta "chỉ có" cây bút và tờ giấy thì làm sao đủ kinh phí để tổ chức được nhiều cuộc gặp gỡ của các nhà toán học, dù trong phạm vi hẹp mà thôi. Việc xuất bản một tạp chí thông tin của Hội hi vọng sẽ giải quyết được phần nào vấn đề nan giải trên và đáp ứng được lòng mong mỏi của đa số hội viên.

Tạp chí **Thông Tin Toán Học** sẽ là một diễn đàn cho tất cả các hội viên trao đổi về nghiên cứu, ứng dụng và giảng dạy toán học. Tạp chí sẽ cung cấp nhiều thông tin của các cá nhân và các cơ sở nghiên cứu để các hội viên hiểu biết nhau về chuyên môn tốt hơn và cũng tạo điều kiện để các thế hệ học hỏi, truyền đạt kinh nghiệm cho nhau. Một số tin tức quan trọng trong cộng đồng toán học quốc tế sẽ được đề cập tới giúp chúng ta cập nhật được phần nào với các thành tựu toán học vô cùng đa dạng và ngày càng phát triển như vũ bão. Qua tạp chí cũng hi vọng góp phần khơi dậy lại lòng yêu toán của các bạn trẻ, sao cho đội ngũ toán học đang bị lão hoá trầm trọng ở nước ta sẽ được bổ sung những gương mặt mới.

Y tưởng cho ra đời một tạp chí như vậy không có gì mới lạ và mục tiêu có thể kể ra nhiều hơn nữa. Tuy nhiên việc thực hiện ý tưởng đó quả là không dễ. Có thể kể ra hàng trăm lí do xác đáng. Chúng ta là những nhà chuyên môn, không có kinh nghiệm báo chí, lại ít thời gian rỗi, nhất là trong thời buổi kinh tế thị trường. HTHVN không có nguồn kinh phí nào để nuôi tạp chí, ... Do vậy sự ra đời và tồn tại của tạp chí hoàn toàn phụ thuộc vào sự đóng góp nhiệt tình và vô tư của tất cả hội viên, từ biên tập viên, cộng tác viên tới các độc giả. Chẳng nhẽ chúng ta chịu bó tay? Trước đây còn nhiều khó khăn gấp bội mà các bậc thầy, anh, chị của chúng ta đã sáng lập và phát triển được hai tạp chí chuyên môn "Acta Mathematica Vietnamica" và "Tạp chí Toán Học" (nay là "Vietnam Journal of Mathematics") ngày càng có uy tín quốc tế. Tạp chí Toán Học và Tuổi Trẻ đã trở thành người bạn thân thiết của nhiều học sinh và thầy giáo phổ thông. Chẳng nhẽ chúng ta không có nổi một diễn đàn cho HTHVN?

Chúng tôi mạnh dạn làm một bước đi đầu tiên (và dễ nhất) là khởi động đoàn tàu. Hi vọng nhận được nhiều bài viết cũng như lời góp ý của các anh, chị và các bạn đồng nghiệp để tạp chí ngày càng trở nên thực sự bổ ích và hấp dẫn. Chúng ta cùng chúc và hi vọng về một hành trình tốt đẹp của Tạp chí.

Ban biên tập

30 NĂM HỘI TOÁN HỌC VIỆT NAM*

Đỗ Long Vân

Kính thưa các vị đại biểu!

*Thưa các anh, các chị và các bạn
đồng nghiệp!*

Hội Toán học Việt Nam, tổ chức tập hợp đông đảo nhất các nhà toán học trong cộng đồng Toán học Việt Nam, đã vượt qua ngưỡng tuổi 30. Những ai đã từng chứng kiến thực trạng Toán học nước ta 30 năm về trước chắc sẽ thấy rõ sự trưởng thành và lớn mạnh vượt bậc của cộng đồng toán học và ngành toán học Việt Nam, mặc dù nó cũng đang đứng trước những khó khăn và thách thức mới. Nhìn lại chặng đường mấy chục năm qua, chúng ta vô cùng xúc động và tự hào về những đóng góp đáng ghi nhận của cộng đồng toán học Việt Nam.

Về đào tạo và xây dựng tiềm lực.

Từ một đội ngũ ít ỏi khoảng 10-15 cán bộ giảng dạy, hầu hết chỉ mới có trình độ đại học, trong các khoa toán ở các trường đại học mạnh nhất thừa ấy, ngày nay chúng ta đã có một đội ngũ hàng trăm nhà toán học trình độ cao được sự tôn trọng và thừa nhận quốc tế, đang công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học ở

các trường đại học và các viện nghiên cứu. Chúng ta đã đào tạo được nhiều ngàn giáo viên đảm đương trách nhiệm giảng dạy toán từ bậc phổ thông đến đại học. Sự ra đời của Hội Giảng dạy toán học phổ thông (1996), tổ chức thành viên của Hội THVN, là một sự bổ sung hết sức cần thiết cho hoạt động của Hội trong hàng ngũ giáo viên toán ở bậc phổ thông. Chúng ta đã góp sức đào tạo nên nhiều vạn kỹ sư có trình độ toán học cao, đã và đang hoạt động trong tất cả các lãnh vực khoa học kỹ thuật, kinh tế, an ninh và quốc phòng, góp phần tạo nên chiến thắng trong cuộc chiến tranh giữ nước trước đây, và tạo tiền đề tốt cho việc tiếp thu công nghệ mới trong thời kỳ đổi mới, phát triển kinh tế của đất nước hôm nay. Có lẽ ít có bộ môn khoa học nào, tự nhiên cũng như xã hội, có thể sánh được với toán học về mật độ xuất hiện của nó trong chương trình đào tạo ở mọi ngành và mọi bậc học!

Về nghiên cứu khoa học.

Từ chỗ chủ yếu phải gửi sinh viên và cán bộ trẻ ra nước ngoài học tập, chúng ta đã dần dần xây dựng được một đội ngũ

(*) Bài phát biểu của chủ tịch HTHVN tại lễ khai mạc Hội nghị Toán học Việt Nam lần thứ 5, nhân kỷ niệm 30 năm thành lập Hội Toán học Việt Nam, Hà Nội, ngày 17 tháng 9 năm 1997.

cán bộ nghiên cứu toán học trình độ cao, *đủ sức cập nhật những thông tin toán học mới nhất, sáng tạo mỗi năm hàng trăm công trình khoa học công bố trên các tạp chí toán học hàng đầu, hợp tác một cách bình đẳng với đồng nghiệp quốc tế.* Nhiều nhà toán học Việt Nam đã và đang được mời cộng tác nghiên cứu và giảng dạy tại các trường đại học và các trung tâm nghiên cứu toán học của các nước phát triển như Pháp, Đức, Ý, Tây Ban Nha, Thụy Điển, Úc, Mỹ, Nhật, ... Một số hội nghị hội thảo tầm cỡ quốc tế đã được tổ chức tại Việt Nam với sự tham gia đông đảo của các nhà toán học nước ngoài. Chẳng hạn, Hội nghị quốc tế về Giải tích ứng dụng do Hội THVN tổ chức tại Hà Nội năm 1993 đã có hơn 60 nhà toán học nước ngoài tham gia, và đã để lại ấn tượng mạnh trong đồng nghiệp quốc tế về trình độ cao của nhiều báo cáo khoa học của các nhà toán học Việt Nam. Cũng chính qua công tác nghiên cứu ấy, chúng ta đã đủ sức *tự đào tạo hàng trăm phó tiến sĩ và hàng chục tiến sĩ toán học đạt tiêu chuẩn quốc tế.*

Về ứng dụng toán học. Như mọi người đều biết, toán học là một ngành khoa học công cụ mang nhiều tính phương pháp luận. Việc ứng dụng toán học vào đời sống chủ yếu phải thông qua các ngành khoa học kỹ thuật khác mà đặc biệt là Tin học những năm gần đây. Tuy nhiên, ngay từ buổi đầu phát triển,

các nhà lãnh đạo ngành toán học Việt Nam đã rất quan tâm đến việc *đưa toán học phục vụ trực tiếp cho đời sống*, thời chiến cũng như thời bình. Tinh thần này vẫn được tiếp nối cho đến tận hôm nay. Việc Xêmine ứng dụng toán học ở Đại học Khoa học tự nhiên vừa tổ chức kỷ niệm 20 năm hoạt động là một minh chứng. Một khía cạnh khác của ứng dụng toán học phải kể đến sự đóng góp của nó về mặt phương pháp luận, góp phần *tạo nên những cách tư duy mới trong xã hội như Vận trù và Tối ưu, Điều khiển và Hệ thống ...* Chính trên cơ sở phương pháp luận ấy, các nhà toán học chúng ta cũng đã thẳng thắn đóng góp nhiều ý kiến có chất lượng vào chiến lược phát triển, nghị quyết, chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước trong những bước chuyển quan trọng của đất nước. Toán học cũng đã tạo môi trường cho việc tiếp thu công nghệ mới: chẳng hạn, nếu không có sự chuẩn bị tốt về toán học từ trước thì nước ta chắc khó có thể tiếp thu công nghệ thông tin nhanh đến như vậy. Cũng xin lưu ý rằng hầu hết các khoa tin học hoặc công nghệ thông tin của các trường đại học đều sinh ra từ các khoa toán.

Về thông tin khoa học. Đã gần 40 năm nay chúng ta có hai tạp chí toán học chính để công bố kết quả nghiên cứu của các nhà toán học Việt Nam và cả đồng nghiệp quốc tế, đó là Acta Mathematica

Vietnamica và Tạp chí Toán học. Các tạp chí này đã được xuất bản đều đặn và ngày càng được cải tiến về nội dung cũng như hình thức. Hiện nay Tạp chí Acta còn là phương tiện trao đổi đem lại cho thư viện Viện Toán học khoảng 70 đầu tạp chí toán học nước ngoài. Tạp chí Toán học, nay là Vietnam Journal of Mathematics, đã có những bước trưởng thành mới, và do đó đã ký được hợp đồng ấn loát và phát hành với nhà xuất bản khoa học quốc tế Springer. Bắt đầu từ 1997, tạp chí xuất bản trong phạm vi quốc tế mỗi năm 4 số thay vì 2 số trước đây.

Về bồi dưỡng thế hệ trẻ. Toán học gắn liền với tuổi trẻ. Do vậy đó cũng là nơi đòi hỏi khắc nghiệt một cuộc chạy tiếp sức giữa các thế hệ. Việc chăm lo bồi dưỡng thế hệ trẻ và chuyển giao kịp thời giữa các thế hệ, do đó, có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với sự phát triển toán học. Chúng ta đã quan tâm rất sớm đến việc phát hiện và bồi dưỡng tài năng trẻ. Các lớp phổ thông chuyên toán của các trường đại học Tổng hợp, Sư Phạm, các lớp chuyên ở nhiều trường phổ thông, mặc dù cũng còn nhiều điều phải tiếp tục bàn luận và điều chỉnh, đã có đóng góp lớn trong việc này. Đã từ nhiều năm nay học sinh của ta dự thi Olympic toán quốc tế đạt được nhiều giải cao, mang lại niềm tự hào và tự tin cho thế hệ trẻ. Olympic toán dành cho sinh viên

các trường đại học cũng đã được tổ chức tới lần thứ năm (5/1997). Báo Toán học & Tuổi trẻ đã từ lâu trở thành người bạn thân thiết của học sinh phổ thông yêu toán. Báo đã hai lần được Nhà nước tặng thưởng huân chương Lao động.

Về sự hội nhập quốc tế. Đã từ nhiều năm nay, Hội THVN là tổ chức thành viên của Hội Toán học thế giới (International Mathematical Union), và từ năm 1990 chúng ta gia nhập Hội Toán học Đông Nam Á (SEAMS). Khó khăn về tài chính hạn chế rất nhiều sự hội nhập của chúng ta với các hoạt động quốc tế và khu vực. Tuy nhiên một số nhà toán học Việt Nam, chủ yếu là các nhà toán học trẻ, cũng đã nhận được sự tài trợ của Hội Toán học quốc tế, Viện hàn lâm khoa học thế giới thứ ba và Hội Toán học Đông Nam Á để tham gia một số đại hội, hội nghị hội thảo toán học thế giới và khu vực. Nhiều hội nghị hội thảo quốc tế song phương hoặc đa phương đã được tổ chức tại các trường đại học và viện nghiên cứu tại Hà Nội, t/p Hồ Chí Minh, Huế ... . Hội nghị quốc tế về giảng dạy toán học do Hội Toán học VN tổ chức năm 1996 là một hoạt động của Hội Toán học Đông Nam Á tại VN.

Như chúng ta đã biết, năm 1900 nhà toán học vĩ đại David Hilbert đã đọc một báo cáo khoa học nổi tiếng dự báo những vấn đề trung tâm của toán học trong thế kỷ 20. Noi theo tinh thần Hilbet, năm 1992 Đại hội đồng

Hội Toán học thế giới, được sự tài trợ của UNESCO và nhiều tổ chức nhà nước khác, đã ra bản "Tuyên ngôn Rio de Janeiro" chọn năm 2000 làm Năm Toán học thế giới với nhiều hoạt động phong phú để đánh dấu bước chuyển thế kỷ. Thiết nghĩ cộng đồng toán học chúng ta cũng cần tích cực tham gia và tận dụng cơ hội hiếm có này.

Kính thưa các vị đại biểu!

Thưa các anh các chị và các bạn đồng nghiệp!

Cộng đồng toán học VN có được những bước trưởng thành như hôm nay trước tiên là nhờ sự quan tâm của Đảng và Nhà nước mà tiêu biểu là nguyên Thủ tướng Chính Phủ, Cố vấn BCHTW Đảng Phạm Văn Đồng, người mà sau khi Bác Hồ qua đời đã tiếp tục dành sự quan tâm ưu ái đặc biệt đối với toán học. Sau đó, chúng ta đã từng may mắn có được những nhà quản lý khoa học tài năng có tầm nhìn chiến lược như cố GS - Bộ trưởng Tạ Quang Bửu, vị bộ trưởng yêu toán, hiểu toán và biết cách khuyến khích toán học phát triển. Chúng ta chịu ơn các thế hệ toán học đi đầu đầy tài năng và nhiệt huyết tiêu biểu là cố GS. Lê Văn Thiêm, các GS. Nguyễn Thúc Hào, Nguyễn Cảnh Toàn, Hoàng Tuy, Ngô Thúc Lan, Nguyễn Đình Trí, Đặng Đình Áng ... đã định hướng đúng đắn cho sự phát triển toán học ở nước ta và toàn tâm toàn

ý vì sự nghiệp khoa học và đào tạo. Chúng ta rất vui mừng trước việc cố GS. Lê Văn Thiêm và GS. Hoàng Tuy được

Nhà nước tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh đợt 1 (10/1996). Cố GS. Lê Văn Thiêm cũng vừa được Nhà nước truy tặng Huân chương Độc lập hạng nhất (5/1997). Sức mạnh của đội ngũ toán học nước ta trước tiên là ở *trí tuệ* của nó, song mặt khác, không kém phần quan trọng, là ở *truyền thống dân chủ và sự chuyển giao kịp thời giữa các thế hệ*. Nếu dân chủ trong đời thường đã là quan trọng, thì dân chủ trong khoa học càng quan trọng hơn: *không có dân chủ thì không có khoa học đích thực*. Chúng ta hết sức vui mừng nhận thấy các thế hệ toán học nối tiếp nhau đã tỏ ra xứng đáng với công lao của các thế hệ đi trước. Sau cùng, một điều trở trêu nhưng có thật: toán học nước ta là một trong số hiếm hoi các sản phẩm tốt của một thời bao cấp! Điều đó nói lên rằng *để phát triển toán học cần có sự đầu tư thích đáng của Nhà nước*.

Để đánh dấu 30 năm thành lập và hoạt động của Hội Toán học Việt Nam, cũng là 30 năm trưởng thành, phát triển của toán học Việt Nam, BCHTW Hội THVN chủ trương tiến hành lễ kỷ niệm một cách giản dị và thiết thực. Cụ thể là: thay vì những bản tổng kết và diễn văn hàng giờ (chuẩn bị rất công phu mà ít người

(xt. trang 8)

GIẢI THƯỞNG LÊ VĂN THIÊM*

1. Mục đích, ý nghĩa

Giáo sư Lê Văn Thiêm (1918-1991) là Chủ tịch đầu tiên của Hội toán học Việt Nam. Ông là nhà toán học nổi tiếng, đã có những đóng góp lớn trong nghiên cứu và ứng dụng toán học. Ông cũng là một trong những người đặt nền móng cho nền giáo dục đại học ở nước ta, là người thầy của nhiều thế hệ các nhà toán học Việt nam. Giáo sư Lê Văn Thiêm luôn giành sự quan tâm đặc biệt đến việc giảng dạy toán học ở các trường phổ thông. Ông là một trong những người sáng lập Hệ thống phổ thông chuyên toán và báo Toán học và tuổi trẻ. Giáo sư Lê Văn Thiêm đã được Nhà nước tặng Huân chương độc lập hạng nhất và Giải thưởng Hồ Chí Minh. Giải thưởng Lê Văn Thiêm do Hội toán học Việt nam sáng lập ra nhằm góp phần ghi nhận những thành tích xuất sắc của những thầy giáo và học sinh phổ thông đã khắc phục khó khăn để dạy toán và học toán giỏi, động viên học sinh đi sâu vào môn học có vai trò đặc biệt quan trọng trong sự phát triển lâu dài của nền khoa học nước nhà. Giải thưởng Lê Văn Thiêm cũng là sự ghi nhận công lao của Giáo sư Lê Văn Thiêm, một nhà toán học lớn, một người thầy đã hết lòng vì sự nghiệp giáo dục.

2. Hình thức khen thưởng

(*) Các bài giới thiệu về Giải thưởng Lê Văn Thiêm, Quỹ Lê Văn Thiêm, cũng như các cá nhân đoạt giải năm 1997 do GS. Hà Huy Khoái cung cấp.

Người được giải thưởng sẽ được Hội Toán học Việt Nam cấp một giấy chứng nhận, một huy chương và một khoản tiền.

Một phần tiền trong quỹ ban đầu để thành lập Giải thưởng là do Phu nhân của cố Giáo sư Lê Văn Thiêm tặng, trích từ tiền thưởng Giải thưởng Hồ Chí Minh của cố Giáo sư. Hội Toán học Việt nam quyết định lập *Quỹ Lê Văn Thiêm*, và hy vọng nhận được sự ủng hộ của các tổ chức, cá nhân nhiệt tình với sự nghiệp phát triển toán học của nước nhà.

3. Đối tượng xét thưởng

Giải thưởng sẽ được trao hàng năm cho một hoặc hai thầy giáo dạy toán ở PTTH và hai học sinh PTTH.

Các thầy giáo được giải là những người có thành tích đặc biệt xuất sắc trong giảng dạy môn toán. Chú trọng những thầy giáo lâu năm trong nghề, những thầy giáo công tác ở các vùng khó khăn, vùng sâu, vùng xa.

Một giải giành cho học sinh được tặng cho học sinh có thành tích đặc biệt xuất sắc trong các kì thi toán quốc gia và quốc tế. Giải thứ hai được trao cho học sinh đã khắc phục nhiều khó khăn trong học tập và đạt thành tích xuất sắc trong môn toán.

Trong những năm sắp tới, khi điều kiện tài chính cho phép, ngoài các đối tượng nêu trên, Giải thưởng Lê Văn Thiêm sẽ được xét trao cho các sinh viên giỏi toán và những nhà toán học trẻ (tuổi đời không quá 35), có thành tích xuất sắc trong nghiên cứu.

4. Quy trình xét thưởng

Hồ sơ đăng kí xét thưởng cần gửi đến Ban giải thưởng trước ngày 30.09 hàng năm. Hồ sơ gồm có:

- Đối với giáo viên: Sơ yếu lí lịch, Bản giới thiệu thành tích do trường nơi giáo viên công tác cấp, Giấy đề nghị của Sở giáo dục hoặc Hội giảng dạy toán học phổ thông.

- Đối với học sinh: Sơ yếu lí lịch, Bản sao học bạ, Giấy giới thiệu về thành tích học tập do trường cấp, có chứng nhận của Sở

Giáo dục và đào tạo hoặc của Vụ THPT, Bản sao các giấy chứng nhận đoạt giải (nếu có). Hội đồng Giải thưởng Lê Văn Thiêm của Hội toán học bao gồm đại diện của các tổ chức sau: Hội toán học, Viện Toán học, Vụ Trung học Phổ thông Bộ GD và ĐT, Hội giảng dạy toán học phổ thông. Hội đồng giải thưởng sẽ tổ chức xét và công bố giải trên các phương tiện thông tin đại chúng và trao giải vào dịp đầu năm học mới.

Quỹ Lê Văn Thiêm

Quỹ Lê Văn Thiêm được thành lập theo quyết định của Hội Toán học Việt Nam, nhằm động viên sự đóng góp vật chất của các nhà toán học, các tổ chức và cá nhân thiết tha với sự nghiệp phát triển toán học nước nhà. Số tiền thu được sẽ dùng làm Giải thưởng hàng năm. Ngay sau khi công bố thành lập, Quỹ Lê Văn Thiêm đã nhận được sự ủng hộ nhiệt tình của

- các cơ quan và tổ chức: Chương trình nghiên cứu cơ bản quốc gia, Trung tâm khoa học tự nhiên và công nghệ quốc gia, Viện toán học, Trường Đại học Khoa học tự nhiên ĐHQG HN, Nhà xuất bản Giáo dục.

- các nhà toán học: Frederic Pham (Nice, Pháp), Nguyễn Thanh Vân (Toulouse, Pháp), Markus Brodman (Zurich, Thụy Sĩ), Đặng Đình Áng (TP HCM), Nguyễn Đình Trí (Hà Nội), Nguyễn Đình Ngọc (Hà Nội), Đoàn Quang

Mạnh (Hải Phòng), Nguyễn Vũ Quốc Hưng (Hà Nội), Nguyễn Đình Lân (TP HCM), Trần Mạnh Hưng (TP HCM), Trương Mỹ Dung (TP HCM).

Cho đến nay, tổng số tiền ủng hộ mà Quỹ nhận được là 20 triệu đồng. Quỹ Lê Văn Thiêm hy vọng tiếp tục nhận được sự ủng hộ quý báu của các Sở Giáo dục, các trường đại học, các cơ quan, các tổ chức và cá nhân, đặc biệt của các nhà toán học trong và ngoài nước.

Mọi chi tiết xin liên hệ theo địa chỉ sau:

GSTS Hà Huy Khoái
Viện Toán học
Hộp thư 631 BD Bồ Hồ, Hà Nội

Fax: (84) 4 8343303

E-mail: hkhkhai@thevinh.ac.vn

Giải thưởng Lê Văn Thiêm 1997

Hội đồng Giải thưởng Lê Văn Thiêm 1997 gồm các ông:

- GSTS Hà Huy Khoái, Viện Toán học, Chủ tịch.

- GSTS Đỗ Long Vân, Chủ tịch Hội toán học, uỷ viên.

- GSTS Phạm Thế Long, Tổng thư kí Hội toán học, uỷ viên.

- PGS-PTS Vũ Dương Thụy, Phó Chủ tịch Hội giảng dạy toán học phổ thông, uỷ viên.

- PTS Nguyễn Việt Hải, Vụ THPT Bộ GD và DT, uỷ viên.

Sau khi xem xét các hồ sơ đăng kí xét thưởng, Hội đồng quyết định trao *Giải thưởng Lê Văn Thiêm 1997* cho các thầy giáo và học sinh sau đây:

1. Giải thưởng giành cho thầy giáo:

Nhà giáo Phan Huy Tĩnh, giáo viên trường PTHH Phan Bội Châu, Nghệ An. Thành tích: đã tham gia giảng dạy 24 năm, trong đó 10 năm liên tục gần đây là giáo viên giỏi cấp ngành, cấp tỉnh, đã góp phần đào tạo nhiều học sinh giỏi toán, trong đó có 42 em đoạt

giải trong các kì thi Olympic quốc gia, 4 em tham gia Đội tuyển thi Olympic quốc tế, 3 em đoạt giải nhì.

2. Giải thưởng giành cho học sinh:

- Đỗ Quốc Anh, học sinh lớp 12 Khối PTCT ĐHKHTN ĐHQG Hà Nội. Thành tích: đoạt giải 3 trong kì thi Olympic quốc tế năm 1996, giải nhất tuyệt đối (42/42 điểm) trong kì thi Olympic quốc tế 1997.

- Vũ Việt Anh, học sinh lớp 11 A Khối PTCT ĐHSP HN1, ĐHQG Hà Nội. Là con trong gia đình có bố là thương binh thời kháng chiến chống Mỹ, mẹ nghỉ mất sức, em Vũ Việt Anh đã khắc phục khó khăn, đạt thành tích xuất sắc trong học tập: từ cấp hai đến nay đã đoạt hai giải khuyến khích, một giải ba và một giải nhất Olympic toán cấp tỉnh, giải 3 Olympic toán toàn quốc năm 1997.

Lễ trao Giải thưởng Lê Văn Thiêm 1997 đã được tổ chức trọng thể ngày 17 tháng 9 năm 1997 tại phiên khai mạc Hội nghị toán học Việt Nam lần thứ 5 (nhân kỉ niệm 30 năm thành lập Hội toán học).

30 năm Hội Toán...(tiếp tr. 5)

muốn nghe!), chúng ta tiến hành kỷ niệm bằng một hội nghị khoa học - Hội nghị toán học VN lần thứ 5 - để biểu dương sức mạnh trí tuệ của cộng đồng các nhà toán học, những người đã góp phần tạo nên nền "văn hóa toán học" (culture mathématique) của đất nước hôm nay. Chúng ta cũng tiến hành trao giải thưởng Lê Văn Thiêm, do Hội THVN sáng lập, cho thầy giáo và học sinh đã có công dạy toán và

học toán giỏi để tỏ lòng biết ơn nhà toán học công đầu Lê Văn Thiêm, và cũng để động viên thế hệ trẻ tiếp nối các thế hệ đi trước, vượt qua khó khăn và thách thức mới, phát triển ngành toán học VN, làm giàu trí tuệ cho tổ quốc, phục vụ đắc lực sự nghiệp "công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước", thực hiện ước mơ "dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, văn minh".

Xin cảm ơn các vị đại biểu, các anh các chị và các bạn!

GIÁO SƯ LÊ VĂN THIÊM SỐNG MÃI VỚI CÁC THỂ HỆ TOÁN HỌC VIỆT NAM

GS. Lê Văn Thiêm
(1918 - 1991)

Đỗ Long Vân (Viện Toán học)

LTS: Mục này dành để giới thiệu các nhà toán học có nhiều cống hiến trong nghiên cứu hoặc giảng dạy. Bài do tác giả hoặc một nhóm tác giả là học trò, bạn thân hoặc đồng nghiệp chủ động viết (không có sự gợi ý của Ban biên tập) nhân dịp một sự kiện có ý nghĩa quan trọng của nhà toán học đó.

Nhân dịp giới thiệu giải thưởng Lê Văn Thiêm, chúng tôi trân trọng giới thiệu bài viết sau đây của Chủ tịch HTHVN.

Những thành quả hôm nay của cuộc đấu tranh giữ nước và dựng nước là nhờ sự hy sinh, đóng góp của biết bao nhiều người, trong đó phải kể đến lớp trí thức cách mạng đầu tiên mà cuộc đời và sự nghiệp của mỗi người trong số họ đều ít nhiều gắn bó hoặc chịu ảnh hưởng trực tiếp của Bác Hồ. Giáo sư toán học Lê Văn Thiêm thuộc số những người như thế.

Sinh ngày 29 tháng 3 năm 1918, thuộc một dòng họ có truyền thống yêu nước, hiếu học ở xã Đức Trung (huyện Đức Thọ, tỉnh Hà Tĩnh), chàng thanh niên Lê Văn Thiêm, với học lực xuất sắc, đã thi đậu vào trường École Normale Supérieure de Paris nổi tiếng của Pháp. Năm 1948 anh là người Việt Nam đầu tiên được nhận học vị tiến sĩ quốc gia về toán học tại Pháp, và sau đó trở thành giáo sư, giảng dạy ở Zürich (Thụy Sĩ).

Cuối năm 1949, khi tài năng khoa học đương lúc nở rộ, vị giáo sư tiến sĩ 31 tuổi Lê Văn Thiêm, nghe theo lời kêu gọi của Hồ Chủ Tịch, đã để lại phía sau mình con đường công danh

đầy triển vọng ở phương Tây, trở về Tổ quốc tham gia cuộc kháng chiến giành độc lập dân tộc.

Giáo sư Lê Văn Thiêm là tác giả khoảng 20 công trình nghiên cứu khoa học công bố ở trong và ngoài nước, trong đó có hai cuốn sách chuyên khảo. Trong luận án tiến sĩ của mình, ông đã giải quyết một bài toán khó từng tồn tại trong nhiều năm. Hai công trình khoa học đầu tiên của ông (công bố năm 1949 và 1950) được thừa nhận là những kết quả cơ bản, mở đường cho một hướng nghiên cứu mới, và được trích dẫn rộng rãi trong các sách chuyên khảo có tiếng trên thế giới.

Bên cạnh nghiên cứu lý thuyết, giáo sư Lê Văn Thiêm rất chăm lo đến ứng dụng toán học. Ông đã cùng các học trò của mình nghiên cứu bài toán nổ mìn nhằm phục vụ giao thông thời chiến, phá núi làm kho xăng dầu, lấy đá xây dựng khu gang thép Thái Nguyên v...v... Ông cũng đã cùng các cộng sự của mình nghiên cứu xây dựng mô hình toán học và bộ chương

trình giải các bài toán dòng chảy, phục vụ cho việc thiết kế và thi công công trình thủy điện Hòa Bình và quy hoạch đồng bằng sông Cửu Long.

Trong sự nghiệp giáo dục và đào tạo, giáo sư Lê Văn Thiêm đã có những đóng góp lớn lao. Từ công tác giáo dục ở bưng biền Nam bộ, ông được cử ra chiến khu Việt bắc để thành lập Trường khoa học cơ bản, rồi làm hiệu trưởng của Trường khoa học cơ bản và Trường sư phạm cao cấp (1950-1954), giám đốc Trường đại học sư phạm khoa học (1954-1956), phó hiệu trưởng Trường đại học tổng hợp Hà Nội (1956-1970).

Từ năm 1970 đến 1980, giáo sư Lê Văn Thiêm nhận nhiệm vụ xây dựng Viện Toán học, và được cử làm Viện trưởng đầu tiên của Viện. Giáo sư đã có cống hiến lớn lao trong việc xây dựng, phát triển Viện Toán học thành một trung tâm nghiên cứu toán học đầu ngành ở nước ta, được sự thừa nhận quốc tế rộng rãi. Ông cũng là tổng biên tập đầu tiên của hai tạp chí toán học của nước ta: Tạp san Toán Lý (sau tách thành Tạp chí Toán học) và tạp chí Acta Mathematica Vietnamica.

Giáo sư Lê Văn Thiêm cũng đã từng được cử là Ủy viên Ủy ban khoa học nhà nước, Trưởng ban khoa học cơ bản, Trưởng ban toán lý (1960-1970), Đại diện toàn quyền của Việt Nam tại Viện liên hợp nghiên cứu nguyên tử Dubna (Liên xô cũ, 1956-1980).

Năm 1966, giáo sư Lê Văn Thiêm là một trong các sáng lập viên và được bầu là Hội trưởng đầu tiên của Hội Toán học Việt nam, tổ chức xã hội nghề nghiệp của cộng đồng những người làm công tác giảng dạy, nghiên cứu, phổ biến và ứng dụng toán học trong cả nước. Hội là tổ chức thành viên của Liên hiệp toán học quốc tế

(IMU) và của Hội toán học Đông Nam Á (SEAMS).

Trong hơn bốn chục năm lao động sáng tạo, gian khổ và dũng cảm, với tấm lòng son cách mạng và trí tuệ khoa học uyên thâm, giáo sư Lê Văn Thiêm là người có công đầu trong việc đặt nền móng cho ngành toán học Việt nam nói riêng, ngành khoa học cơ bản và hệ thống Đại học Việt nam nói chung. Ông là người thầy của nhiều thế hệ các nhà khoa học Việt nam. Nhiều học trò của ông đang là những cán bộ chủ chốt trong các ngành khoa học tự nhiên ở nước ta.

Là một nhà khoa học lớn, ông còn đồng thời là một nhân cách lớn: thẳng thắn, chân thực đến ngây thơ; sống giản dị, khiêm tốn, "một đời thanh bạch chẳng vàng son"; yêu thương tôn trọng đồng nghiệp, nâng đỡ thế hệ trẻ; không vụ lợi, biết gác sang bên mọi chuyện thuộc danh lợi cá nhân để toàn tâm toàn ý phục vụ sự nghiệp khoa học và giáo dục.

Giáo sư Lê Văn Thiêm qua đời ngày 03 tháng 7 năm 1991 tại thành phố Hồ Chí Minh, để lại cho giới khoa học Việt nam nói chung và cộng đồng toán học Việt nam nói riêng niềm tiếc thương vô hạn. Cố vấn Phạm Văn Đồng, trong thư chia buồn gửi phu nhân cố giáo sư Lê Văn Thiêm, có viết: "Anh Lê Văn Thiêm qua đời càng làm nổi bật tầm vóc và sự cống hiến của nhà toán học và người chiến sĩ cộng sản Lê Văn Thiêm". Quả đúng như ai đó đã nói: "thời gian sẽ sắp xếp lại mọi giá trị".

Cộng đồng toán học Việt nam rất vui mừng và tự hào khi giáo sư Lê Văn Thiêm được Nhà nước trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh đợt 1 ngày 30-10-1996 và truy tặng Huân chương Độc Lập hạng nhất (lễ trao được tổ

chức ngày 14-5-1997 tại Trung tâm khoa học tự nhiên và công nghệ quốc gia).

Ngay từ năm 1989, Hội Toán học Việt nam đã quyết định lập Giải thưởng Lê Văn Thiêm để tặng cho các học sinh giỏi toán và các thầy giáo dạy toán giỏi. Trong dịp Hội nghị toán

Vài nét về Hội nghị... (tiếp theo tr. 13)

Hội nghị cũng nghe báo cáo về “Tính năng ứng dụng máy tính trong toán học” do ông Nguyễn Xuân Dũng, đại diện Nhà phân phối máy tính CASIO tại Việt nam trình bày.

Tại Hội nghị 6 tiểu ban hoạt động song song với nhiều báo cáo mời và các thông báo ngắn nội dung khoa học phong phú.

Tiểu ban 1 (Đại số, Tôpô, Hình học) có 12 báo cáo mời (30’) và 21 thông báo ngắn (15’).

Tiểu ban 2 (Giải tích, Giải tích hàm, Phương trình vi tích phân) có 14 báo cáo mời và 33 thông báo ngắn.

Tiểu ban 3 (Tối ưu hóa, Hệ động lực, Toán ứng dụng) có 12 báo cáo mời và 34 thông báo ngắn.

Tiểu ban 4 (Toán học tính toán, Xác suất, Thống kê) có 8 báo cáo mời và 25 thông báo ngắn.

Tiểu ban 5 (Cơ sở toán học của tin học) có 6 báo cáo mời và 13 thông báo ngắn.

Tiểu ban 6 (Giảng dạy toán học) có 6 báo cáo mời và 15 thông báo ngắn.

Phần lớn các báo cáo mời đề cập đến những hướng nghiên cứu dài hơi của người báo cáo và các đồng sự. Nhiều vấn đề được đề cập tới khá hấp dẫn và mang tính thời sự cao. Trong nhiều hướng đã đạt được nhiều kết quả sâu sắc và có tính hệ thống. Đề tài nghiên cứu khá đa dạng, trải rộng

học Việt Nam lần thứ 5 nhân kỷ niệm 30 năm thành lập Hội, Hội Toán học Việt Nam tiến hành trao một số giải thưởng Lê Văn Thiêm với mong muốn rằng tinh thần tận tụy vì sự nghiệp khoa học, giáo dục, và đạo đức trong sáng của giáo sư sẽ sống mãi trong lòng các thế hệ toán học Việt Nam.

khắp từ lí thuyết tới toán học ứng dụng và giảng dạy toán.

Đặc biệt, chiều 20/9 đã diễn ra buổi Thảo luận bàn tròn về “Giảng dạy toán học ở đại học và phổ thông”. Không chỉ cán bộ giảng dạy toán học ở các trường đại học, các giáo viên toán ở các trường phổ thông, mà rất nhiều cán bộ nghiên cứu toán học ở các viện nghiên cứu cũng nhiệt tình tham gia và đóng góp nhiều ý kiến quý báu.

Tối 20/10 lễ bế mạc Hội nghị và liên hoan chiều đăi đã được tổ chức tại Nhà hàng Đông Nam Á, bên Hồ Hoàn kiếm, Hà nội. Tối hôm đó, trong không khí phấn khởi chào mừng thành công của Hội nghị, các đại biểu đã tham dự bốc vé số với giải thưởng là 10 chiếc máy tính bỏ túi CASIO do Công ty XNK Bình Tây, một trong những nhà tài trợ cho Hội nghị, gửi tặng. Phần lớn giải thưởng thuộc về các nhà toán học đứng tuổi, trong đó có 2 giải bay sang tận Pháp. Chắc hẳn đó là nhờ kết quả ứng dụng toán học lâu năm trong lí thuyết trò chơi.

Hội nghị kết thúc lặng lẽ, còn khiêm tốn hơn cả lúc khai mạc. Chắc hẳn còn nhiều thiếu sót, song HNTH đã gây ấn tượng mạnh cho các đại biểu tham dự. Ra về mỗi đại biểu lại có thêm gánh nặng về trách nhiệm, với những nỗi lo lắng với những ước vọng mới về nền toán học của nước nhà. Dù sao cũng không thể tách toán khỏi cuộc sống đời thường. Hẹn gặp lại HNTH toàn quốc lần sau.

VÀI NÉT VỀ HỘI NGHỊ TOÁN HỌC TOÀN VIỆT NAM LẦN THỨ 5

Lê Hải Khôi (Viện CNTT) và Lê Tuấn Hoa (Viện Toán học)

Để kỷ niệm 30 năm ngày thành lập Hội Toán học Việt nam, để tổng kết những thành tựu các nhà toán học Việt nam đã đạt được và trao đổi những kết quả mới nhất trong các lĩnh vực nghiên cứu, giảng dạy và ứng dụng toán học, để định hướng phát triển toán học Việt nam trong tương lai, Hội Toán học Việt nam (HTHVN) tổ chức Hội nghị Toán học (HNTH) toàn Việt nam lần thứ 5 từ 17 đến 20 tháng 9 năm 1997 tại Viện Công nghệ Thông tin, Trung tâm KHTN&CN Quốc gia, Hà nội.

Các HNTH toàn quốc là một hoạt động có tầm quan trọng đặc biệt đối với nền toán học Việt nam, có tác dụng thúc đẩy những nghiên cứu cơ bản và ứng dụng trong lĩnh vực toán học ở các trường đại học và các viện nghiên cứu, nâng cao chất lượng giảng dạy toán học trong nhà trường phổ thông. Hội nghị là một dịp để các nhà toán học từ mọi miền đất nước với các chuyên ngành khác nhau gặp gỡ, trao đổi với nhau. Do khó khăn về tài chính, bốn HNTH toàn quốc trước đây cũng đã được tổ chức tại thủ đô, bởi ở đó tập trung đông đúc nhất đội ngũ toán học. Các năm tổ chức HNTH trước đó là: HNTH toàn Miền Bắc lần thứ 1 năm 1971, HNTH toàn quốc lần thứ 2 năm 1977, HNTH toàn quốc lần thứ 3 năm 1985 và HNTH toàn quốc lần thứ 4 năm 1990.

Việc tổ chức HNTH là một quyết định khá dũng cảm, bởi vì vấn đề đầu tiên là tiền đâu lúc đó chưa biết giải quyết ra sao (bản thân HTHVN không có nguồn kinh phí đáng kể nào). Ban chấp hành HTHVN, Ban tổ chức và Ban chương trình hội nghị một mặt vừa phải chịu khó đi gõ cửa các cơ quan tài trợ, mặt khác phải tự giải quyết tất cả các công việc liên quan nhằm giảm chi phí tới mức tối thiểu. Nhờ sự tích cực và tính chủ động đó mà có tới 24 đơn vị tài trợ Hội nghị, thu được số tiền gần 100 triệu đồng để tổ chức HNTH lần này. Có thể đó là con số

như muối bỏ biển đối với các hội nghị ở lĩnh vực khác, nhưng với HTHVN và Ban tổ chức thì nó thật quý giá. Trên cơ sở đó mà mỗi đại biểu dự HN chỉ phải tự túc tiền ăn ở, đi lại, và đóng hội nghị phí 50.000, nhưng vẫn được đảm bảo nước giải khát đầy đủ, tiền phở bữa trưa và có đầy đủ tài liệu cũng như một bữa liên hoan tổng kết rôm rả. Ngoài ra một số đại biểu trẻ gặp khó khăn về tài chính còn được tài trợ. Đó đã là một thành công lớn. Cửa ít, tình nhiều. Sự tài trợ của nhiều cơ quan gây cảm động cho các đại biểu, bởi vì nó không chỉ đảm bảo cho thành công của hội nghị, mà còn thể hiện sự quan tâm của xã hội đối với ngành toán nước nhà. Điều đó thật không tầm thường trong khung cảnh hiện nay. Hi vọng rằng sự quan tâm đó càng ngày càng lớn thêm. Các cơ quan, tổ chức đã tài trợ và ủng hộ tài chính cho Hội nghị là: **Tài trợ chính:** Chương trình Nghiên cứu cơ bản Nhà nước, Hội đồng Ngành Toán - Chương trình Nghiên cứu cơ bản Nhà nước, Trung tâm Khoa học Tự nhiên và Công nghệ Quốc gia, Viện Công nghệ Thông tin, Viện Toán học, Công ty xuất nhập khẩu Bình tây - Nhà phân phối máy tính CASIO. **Tài trợ:** Liên hiệp các Hội Khoa học Kỹ thuật Việt nam, Hội Giảng dạy Toán học Phổ thông, Đại học Khoa học Tự nhiên - ĐHQG Hà nội, Đại học Đại cương - ĐHQG Tp Hồ Chí Minh, Đại học Bách khoa Hà nội, Đại học Sư phạm - ĐHQG Hà nội, Đại học Sư phạm Vinh, Đại học Sư phạm Hà nội II, Đại học Đà Lạt, Đại học Giao thông Vận tải Hà nội, Cao đẳng Sư phạm Tp Hồ Chí Minh, Trung tâm Quốc gia dự báo khí tượng thủy văn, Trung tâm Phát triển Hệ thống - ĐHQG Hà nội, Trung tâm Đào tạo sau đại học - Học viên Kỹ thuật Quân sự, Trường PTH dân lập Anbe Anhxatnh, Nhà Xuất bản Giáo dục, Ban Cơ yếu Chính phủ, Công ty T&C. Ngoài tài trợ về vật chất, cơ quan chủ nhà là Viện Công nghệ Thông tin cũng như Viện Toán học

đã đóng góp rất nhiều trong công tác tổ chức. Hội nghị đã được sự quan tâm đặc biệt của lãnh đạo Trung tâm KHTN và CNQG.

Hơn 350 cán bộ nghiên cứu và giảng dạy toán học, tin học từ khắp mọi miền tổ quốc, cùng một số nhà toán học người Việt tại Pháp và một nhà toán học Thụy sĩ đã tham dự Hội nghị. Thế hệ nối tiếp thế hệ hội tụ trong bầu không khí thân mật, cởi mở, như không có khoảng cách về tuổi tác. Cùng với các bậc lão thành như các GS Nguyễn Cảnh Toàn, Nguyễn Đình Trí, Hoàng Tụy, Phan Đình Diệu, Phạm Hữu Sách,... xuất hiện những gương mặt trẻ măng như TS Ngô Bảo Châu, NCS Tạ Thị Hoài An, sinh viên Nguyễn Quang Diệu, ... Đại biểu nữ chỉ có thấp thoáng, chúng ta gặp các PTS Trương Xuân Đức Hà, Trương Thị Mỹ Dung, ... Nhiều nhà toán học đang giữ các cương vị lãnh đạo quan trọng, bận trăm công nghìn việc cũng thu xếp tham dự hội nghị (nhiều anh còn đọc báo cáo nghiên cứu) như các GS Nguyễn Đình Ngọc, Đào Trọng Thi, Trần Văn Nhung, Hồ Đức Việt, Nguyễn Văn Mậu,... Các phóng viên Đài THVN, PT&TH Hà nội, các báo Hà nội mới, KH&ĐS, Tiền phong, Lao động, ... đã đến dự và đưa tin về Hội nghị.

Lễ kỉ niệm và Hội nghị bắt đầu bằng lời giới thiệu của GS Phạm Kỳ Anh. Sau đó GS Đỗ Long Vân, Chủ tịch HTHVN đã đọc diễn văn nhân kỷ niệm 30 năm thành lập Hội (xem toàn văn bài diễn văn trong số này). Tiếp đến GS Hà Huy Khoái thay mặt BCH HTHVN thông báo các qui chế về giải thưởng Lê Văn Thiêm, quỹ Lê Văn Thiêm và công bố các cá nhân đoạt giải năm nay (xem các bài giới thiệu trong số này). Các giải thưởng được trao trước sự cổ vũ nhiệt liệt của hội trường. Cuối cùng, GS Đinh Dũng, Trưởng ban Tổ chức, đã đọc diễn văn khai mạc Hội nghị. Các GS Nguyễn Văn Đạo, Giám đốc ĐHQG Hà Nội kiêm Trưởng ban Chương trình nghiên cứu cơ bản, GS Trần Mạnh Tuấn, Phó giám đốc Trung tâm KHTN và CNQG, và GS Bạch Hưng Khang, Viện trưởng Viện CNTT - nơi tổ chức Hội nghị - phát biểu ý kiến nhân dịp kỉ niệm 30 năm thành lập HTHVN và chúc Hội nghị thành công tốt đẹp. PTS Hồ Đức Việt, ủy viên Ban chấp hành

Trung ương Đảng CSVN, Bí thư Tỉnh uỷ tỉnh Quảng Ninh, đã tặng lẵng hoa chào mừng lễ kỉ niệm và Hội nghị. Phần trọng thể kết thúc ngắn gọn như vậy.

Về nội dung, Hội nghị đã nghe 3 báo cáo toàn thể trong ba buổi sáng khác nhau. Báo cáo đầu tiên do PGS-TS Hà Huy Bảng trình bày với tiêu đề: "*Nonconvex cases of the Paley-Wiener-Schwartz theorem*". Anh Bảng năm nay 38 tuổi. Tốt nghiệp đại học tại Liên xô, năm 1982 anh về Viện Toán công tác, và nhanh chóng bảo vệ luận án PTS dưới sự hướng dẫn của GS Trần Đức Văn. Tiếp tục nghiên cứu (chủ yếu trong nước), anh đã hoàn thành luận án TS và bảo vệ thành công tại Viện toán Xteclốp năm 1995. Việc Ban chương trình bố trí anh báo cáo đầu tiên như một khích lệ đối với giới toán học trẻ hoặc còn chưa già lắm.

Ngày thứ hai, GS Đặng Đình Áng báo cáo về "*Domain identification for elliptic equations and systems: a restricted survey*". Đã ngoài bảy mươi tuổi, với mái tóc bạc trắng, Giáo sư vẫn say sưa trình bày một loạt kết quả nghiên cứu của mình và các học trò của mình. Là một nhà toán học đầu đàn của Miền Nam, sau giải phóng GS đã ở lại góp phần xây dựng và phát triển nền toán học trong nước. Ông đã công bố trên 100 công trình nghiên cứu. Sự làm việc miệt mài và đầy hiệu quả, sáng tạo của ông là một tấm gương lớn cho giới toán học trong nước.

Ngày thứ ba, GS Frédéric Pham trình bày một báo cáo tổng quan: "*Asymptotics: Old and New*" về một hướng toán học hiện đại liên quan nhiều tới vật lí và chứa đựng triết học sâu sắc. Ông là một trong những nhà toán học xuất sắc, chuyên gia về lí thuyết kì dị, là niềm tự hào của những người Việt làm toán. Sinh năm 1938, năm 1965 ông đã công bố một loạt bài báo quan trọng. Ông là người Việt đầu tiên được mời đọc báo cáo mời tại Đại hội Toán học thế giới (năm 1970, tổ chức tại Pháp). Mặc dù dạy tại Nice, ông luôn quan tâm đến việc đào tạo và phát triển toán học ở Việt Nam. Ông có tới 6 học trò đã bảo vệ thành công luận án PTS và 3 trong số đó sau này đã bảo vệ luận án TS.

(xt. trang 11)

Luận án mới

LTS: Mục này do PTS Nguyễn Lê Hương phụ trách. Những ai mới bảo vệ luận án mà muốn thông báo tóm tắt kết quả luận án của mình thì xin gửi về toà soạn một bản tóm tắt ngắn (không quá 100 chữ, kể cả tên luận án) kèm theo các thông tin khác như trình bày dưới đây.

Viết tắt dưới đây: mã số (ms), người hướng dẫn (nhd), ngày bảo vệ (nbv), cơ sở đào tạo (csdt)

Tiến sĩ:

1. Hà Huy Vui, *Kì dị tại vô hạn và tôpô của đa thức*, ms: 1.01.05, nbv: 28.2.1997, csdt: Viện Toán học.
2. (Docteur en Sciences) Ngô Bảo Châu, *Le lemme fondamental de Jacquet et Ye en egales caracteristiques*, ms: 1.01.03, nhd: Prof. Dr. G. Laumon, nbv: 10.6.1997, csdt: Univ. Paris XI Orsay (Pháp).

Phó Tiến sĩ:

1. Lê Hoàng Trí, *Tính chất Schauder và tính chất aR của một số lớp không gian compact*, ms: 1.01.01, nhd: PGS-TS Nguyễn Tố Như và PTS Nguyễn Hữu Điển, nbv: 6.1.1997, csdt: Viện Toán học.
2. Trần Văn Dũng, *Mạng Petri: nửa vết, quá trình, miền đại số và cấu trúc sự kiện*, ms: 1.01.10, nhd: PGS-TS Phạm Trà Ân và PTS Nguyễn Xuân My, nbv: 15.1.1997, csdt: Viện Toán học.
3. Trần Đình Châu, *Xây dựng hệ thống bài tập số học nhằm bồi dưỡng một số yếu tố năng lực toán học cho học sinh khá giỏi đầu cấp trung học cơ sở*, ms: 5.07.02, nhd: PGS-TS Trần Kiều và PGS-TS Ngô Hữu Dũng, nbv: 18.1.1997, csdt: Viện KH giáo dục.
4. Trần Luận, *Vận dụng tư tưởng sư phạm của G. Polia xây dựng nội dung và phương pháp dạy học trên cơ sở các hệ thống bài tập theo chủ đề nhằm phát huy năng lực sáng tạo của học sinh chuyên toán cấp II*, ms: 5.07.02, nhd: PGS-TS Phạm Gia Đức và PGS-TS Nguyễn Gia Cốc, nbv: 20.1.1997, csdt: Viện KH giáo dục.
5. Chu Đức Khánh, *Bài toán ngược trong lý thuyết thế vị*, ms: 1.01.01, nhd: GS-TS Đặng Đình Áng và PTS Nguyễn Bích Huy, nbv: 20.1.1997, csdt: ĐHSP tpHCM.
6. Nguyễn Đình Hùng, *Bồi dưỡng tư duy logic cho học sinh trường THCSVN thông qua*

hệ thống câu hỏi và bài tập đại số lớp 7, ms: 5.07.02, nhd: PTS Nguyễn Việt Hải và PGS-TS Nguyễn Đào Tam, nbv: 24.1.1997, csdt: ĐHSP Vinh.

7. Nguyễn Đức Đạt, *Về các dàn con của một dàn*, ms: 1.01.03, nhd: PGS Nguyễn Quốc Toàn, nbv: 27.1.1997, csdt: ĐH KHTN Hà nội.

8. Nguyễn Thị Tĩnh, *Biểu diễn các đa thức legendre qua các đa thức bernulli và euler*, ms: 1.01.01, nhd: PGS-TS Vũ Kim Tuấn, nbv: 30.1.1997, csdt: Viện Toán học.

9. Nguyễn Vũ Tiến, *Về một số lớp bài toán tối ưu rời rạc và các vấn đề liên quan*, ms: 1.01.09, nhd: PTS Nguyễn Ngọc Chu và PGS-TS Nguyễn Xuân Tấn, nbv: 3.2.1997, csdt: Viện Toán học.

10. Hà Quang Thụy, *Một số vấn đề về không gian xấp xỉ, tập thớ đối với hệ thống tin*, ms: 1.01.10, nhd: PGS-TS Hồ Thuần và PGS-TS Hồ Sỹ Đàm, nbv: 4.2.1997, csdt: ĐH KHTN Hà nội.

11. Đặng Chiếu, *Đoán nhận một lớp ô tô mét và ứng dụng*, ms: 1.01.08, nhd: GS-TS Phạm Thế Long và PTS Ngô Đắc Tân, nbv: 20.3.1997, csdt: Học viện KTQS.

12. Nguyễn Sỹ Anh Tuấn, *Về một lớp toán tử giá trị phân giải tích phức một biến và áp dụng*, ms: 1.01.02, nhd: GS-TS Trần Đức Văn và PTS Nguyễn Sỹ Minh, nbv: 3.4.1997, csdt: Viện Toán học.

13. Ngô Quốc Tạo, *Nâng cao hiệu quả của các thuật toán nhận dạng ảnh*, ms: 1.01.10, nhd: GS-TS Bạch Hưng Khang và GS-TS Hoàng Kiếm, nbv: 28.5.1997, csdt: Viện CN thông tin.

14. Phương Minh Nam, *Thiết kế và cài đặt hệ thống thông tin di trú*, ms: 1.01.10, nhd: PGS-TS Lê Tiến Vương và PGS-TS Vũ Lục, nbv: 30.5.1997, csdt: ĐH Bách khoa Hà nội.

15. Đỗ Văn Thành, *Về phương pháp lập luận trên các cơ sở tri thức với nhiều đánh giá khác nhau trong lý thuyết khả năng*, ms: 1.01.10, nhd: GS-TS Phan Đình Diệu, nbv: 12.6.1997, csdt: Viện CN thông tin.

16. Trương Đức Hùng, *Một số vấn đề về cơ sở dữ liệu với thông tin không đầy đủ và lập luận xấp xỉ trong xử lý câu hỏi*, ms: 1.01.10, nhd: PGS-TS Nguyễn Văn Ba và PGS-TS Lê Tiến Vương, nbv: 12.6.1997, csdt: ĐH Bách khoa Hà nội.

Hội nghị, Hội thảo

LTS: Mục này dành để cung cấp thông tin về các hội nghị, hội thảo sắp được tổ chức trong nước và quốc tế mà anh chị em trong nước có thể (hi vọng xin tài trợ và) đăng kí tham gia. Đề nghị các ban tổ chức các hội thảo, hội nghị cung cấp thông tin kịp thời về toà soạn. Các thông tin này có thể được in lặp lại.

Hội nghị cơ học toàn quốc lần thứ 6, Hà nội, 3-5/12/1997. Liên hệ với: PTS Nguyễn Thị Trung, Viện cơ học, 224 Đội Cấn, Hà Nội.

Hội nghị quốc tế về giải tích ứng dụng và tối ưu hoá, Hà nội, 27-30/12/1997. Hội nghị này được tổ chức nhân dịp ngày sinh lần thứ 70 của GS Hoàng Tụy. Liên hệ với: PGS-TS Lê Dũng Mưu, Viện Toán học, Hộp thư 631, Bờ hồ, Hà nội.

Japan-USA-Vietnam Workshop on Research and education in systems, computation and control engineering (RESCCE'98), Hanoi 13-15/5/1998. Liên hệ: PGS-TS Vũ Ngọc Phát, Viện Toán học, Hộp thư 631, Bờ hồ, Hà nội.

International Congress of Mathematicians, Berlin, Germany, August 18-27, 1988. Liên hệ: ICM'98 (c/o Prof. Dr. J. Winkler), TU Berlin, MA 8-2, Strasse des 17. Juni 135, D-10623 Berlin, Germany. Fax 0049 30 314-21604 (xem các thông báo của BTC đăng trong số này).

International Congress of Mathematicians Berlin, Germany, August 18-27, 1988

First announcement

The Organizing Committee is pleased to announce that the next International Congress of Mathematicians will take place in Berlin, Germany, from Tuesday, August, through Thursday, August 27, 1988. It will be held under the auspices of the International Mathematical Union (IMU) and sponsored by many other institutions.

Mathematical Program

Responsibility for the scientific program lies with the Program Committee appointed by IMU. There will be about twenty one-hour Plenary Lectures covering recent developments in the major areas of mathematics and about 170 forty-five-minute Invited Lectures in nineteen sections. The sections are follows:

1. Logic
2. Algebra
3. Number Theory and Arithmetic Algebraic Geometry
4. Differential Geometry and Global Analysis
6. Topology
7. Lie Groups and Lie Algebras
8. Analysis
9. Ordinary Differential Equations and Dynamical Systems
10. Partial Differential Equations
11. Mathematical Physics
12. Probability and Statistics
13. Combinatorics
14. Mathematical Aspects of Computer Science
15. Numerical Analysis and Scientific Computing
16. Applications
17. Control Theory and Optimization
18. Teaching and Popularization of Mathematics
19. History of Mathematics

Every registered participant (traditionally called Ordinary Member) of the Congress will have the opportunity to give a short presentation, either during a poster session or in the form of a fifteen-

minute lecture. A formal call for such presentations will be issued in the Second Announcement. Informal mathematical seminars may be organized at the initiative of groups of participants. English, French, German, and Russian are the official languages of the Congress.

All Plenary and Invited Lectures will be published in the Proceedings of ICM'98, a complimentary copy of these Proceedings will be sent to each Ordinary Member. Abstracts of all lectures and of all short presentations will be distributed free of charge to Ordinary Members at Congress check-in.

The Fields Medals and the Nevanlinna Prize will be awarded during the Opening Ceremony on the first day of the Congress.

Up-to-date information about all aspects of ICM'98 is available on the following website:
<http://elib.zib.de/ICM98>

This includes information about registration, abstract submission, ect. Correspondence should be directed to: icm98@zib.de

It will be forwarded to an appropriate member of the Organizing Committee. If electronic communication is not available you may also write to

ICM'98 (c/o Prof. Dr. J. Winkler)

TU Berlin, MA 8-2, Strasse des 17. Juni 135, D-10623 Berlin, Germany

Fax 0049 30 314-21604

Second Announcement

The Second Announcement of ICM'98 will describe the activities of the Congress in more detail and give instructions on how to complete the registration process and obtain accommodation. It will provide more, although not complete, information on the scientific program, contain a call for contributed short presentations, and give instructions regarding the submission of abstracts. The Second Announcement will also contain a list of "satellite conferences".

To receive the Second announcement, fill out the form on the ICM'98 server (<http://elib.zib.de/ICM98>). Alternatively, send an empty e-mail to icm98@zib.de with Second Announcement in the SUBJECT line to receive an e-mail form. If this is not possible for you, please fill out the form below and send it to the ICM'98 Secretary Prof. Winkler (see address above).

The Second Announcement will be mailed from Berlin at the beginning of 1998.

I would like to receive the Second Announcement of ICM'98

Please print

Name:

Address:

E-mail:

• Xin lưu ý với đọc giả là hàng năm Ban tổ chức ICM đều xét trợ cấp kinh

phí đi lại, ăn ở cho các nhà toán học trẻ ở các nước phát triển đi dự Đại hội. Thư liên hệ gửi về địa chỉ ở thông báo trên. Mỗi đây chúng tôi nhận được e-mail sau cho các đối tượng lớn tuổi hơn.

Financial support for mature mathematicians from developing countries

Dear colleague:

The Organizing Committee of ICM'98 and the International Mathematical Union are aware of the fact that there are many mathematicians of high quality who are interested in attending ICM'98 but do not have the financial means for participation. IMU and the Organizing committee have reacted by setting up the traditional support program for young mathematicians from developing countries (see the circular letter ICM98-CL6) and, following the example of ICM'94, a support program for mathematicians from Eastern Europe (see ICM98-CL8 and ICM98-CL14).

The Organizing Committee has received a number of requests from mature mathematicians (35 years and older) from developing countries, who are not eligible for support under the programs mentioned above, to help them attend ICM'98. To assist these colleagues, the Organizing Committee and IMU have approached sponsoring agencies. The success was limited, nevertheless, it is now possible to announce a support program offering financial help for (a few) active mature mathematicians from developing countries.

Those interested in the program can find the details below (xem trang sau).

Sincerely

Martin Groetschel, President of the ICM'98 Organizing Committee

ICM'98 Committee for Support of Mathematicians from Developing Countries (short: CSMDC)

Please find below the application form for mature mathematicians (older than 35 years of age at the occasion of the Congress) with residence in developing countries for grants to attend ICM98. The funds for financial support are very limited. To secure the participation of as many persons as possible, only local costs in Berlin (registration, board and lodging) will be supported. Travel grants can only be provided in exceptional cases.

All mathematicians who would like to apply for financial support are kindly asked to fill out the application form below.

DEADLINE (for the submission of applications): JANUARY 1, 1998

All applications will be reviewed and all applicants will be informed about the result immediately after MAY 1, 1998.

Please fill out the form below and return it by E-MAIL to icmcsmdc@math.fu-berlin.de. The SUBJECT LINE of the E-MAIL HEADER must have the following form Subject: ICM-CSMDC. If e-mail is not available you can MAIL or FAX the form to the address at the end of the form.
Xin lưu ý là để tiết kiệm chỗ, chúng tôi đã xóa hết các dòng trống để điền vào trong mẫu sau:

CSMDC-application form for a grant for participation in ICM'98

I would like to apply for a grant for the participation in ICM'98, Berlin, August 18-27, 1998.

Name: .....
Date and place of birth: .....
Citizenship: .....
Affiliation: .....
E-mail: .....
Fax: .....

Scientific CV

1. Study (places, year, degree) .....
2. Academic degrees (PhD and/or corresponding degrees) .....
year .....
- Institution where your title was awarded .....
3. Professional career (academic institutions where you were employed, year, position) .....
4. Research field .....
5. Selected list of publications (at most 10 items of your most recent or important publications) .....
6. Further scientific activities and merits (Membership in scientific academies, important academic awards, Editorial activities)
7. Travel grant requested (Please specify why this is an exceptional case and provide an estimate of the travel costs.) .....

E-mail: icmcsmdc@math.fu-berlin.de

Fax: ++49/30/838 75 454

Mail: Freie Universitaet Berlin, Fachbereich Mathematik und Informatik
ICM-CSMDC
Arnimallee 2-6, 14195 Berlin, Germany

For the CSMDC:

Gerhard Berendt and
berendt@math.fu-berlin.de

Eberhard Letzner
letzner@math.fu-berlin.de

Nhấn tin: Chúng tôi cố gắng gửi Tạp chí thông tin này đến tận tay các hội viên theo địa chỉ cơ quan hay nhà riêng mà độc giả chọn. Tuy nhiên vì công tác quản lý hội viên của BCH HTHVN còn nhiều khó khăn nên chúng tôi không có được danh sách địa chỉ đó. Vì vậy một số hội viên sẽ chưa được gửi Tạp chí hoặc gửi sai địa chỉ mong muốn. Những hội viên nào có nhu cầu đổi địa chỉ, hoặc chưa nhận được Tạp chí (miễn phí) này, xin gửi thư về Toà soạn để thông báo kịp thời.

Mục lục

<i>Lời tòa soạn</i>	1
Đỗ Long Vân 30 năm hội toán học Việt nam	2
<i>Giải thưởng Lê Văn Thiêm</i>	6
<i>Quỹ Lê Văn Thiêm</i>	7
<i>Giải thưởng Lê Văn Thiêm 1997</i>	8
Đỗ Long Vân Giáo sư Lê Văn Thiêm sống mãi với các thế hệ <i>toán học Việt nam</i>	9
Lê Hải Khôi và Lê Tuấn Hoa Vài nét về Hội nghị Toán học <i>toàn Việt nam lần thứ 5</i>	12
<i>Luận án mới</i>	14
<i>Hội nghị, Hội thảo</i>	15
<i>International Congress of Mathematicians</i>	16